

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Commissie Financiën

Aan de staatssecretaris van Financiën

Plaats en datum: Den Haag, 12 december 2019
Betreft: Vragen over door ouders ontvangen dossiers inzake de stopzetting van kinderopvangtoeslagen
Ons kenmerk: 2019Z25101 / 2019D51632
Uw kenmerk: -
Uw brief van: 11 december 2019

Geachte heer Snel,

De Kamer heeft op woensdag 11 december 2019 bij de Regeling van werkzaamheden gesproken over door ouders ontvangen dossiers inzake de stopzetting van kinderopvangtoeslagen. Over dat onderwerp werd, kort nadat u daarover een brief aan de Kamer had gezonden, door het lid Leijten (SP) een debat met u aangevraagd.

Voor het voeren van dat debat bleek voldoende steun te zijn. Wel gaf een aantal leden te kennen voorafgaand aan het debat een aantal vragen aan u te willen stellen; na ontvangst van de antwoorden daarop zouden deze leden het debat zo snel mogelijk willen voeren. Bij de Regeling van werkzaamheden van heden, donderdag 12 december 2019, is opnieuw over door ouders ontvangen dossiers gesproken. Bij die gelegenheid heeft een meerderheid van de Kamer uitgesproken dat dit debat al in de komende week wordt gevoerd.

Naar aanleiding van de Regeling van gisteren hebben de fracties vandaag vragen en opmerkingen aangeleverd die zij aan u willen voorleggen. Deze inbreng van de fracties treft u in de bijlage aan.

De vaste commissie voor Financiën heeft besloten u te verzoeken de antwoorden op de vragen respectievelijk de reactie op de opmerkingen uiterlijk aanstaande maandag, 16 december, aan de Kamer te zenden.

Bij deze breng ik u het verzoek van de commissie over.

Hoogachtend,

de griffier van de vaste commissie voor Financiën,

A.H.M. Weeber

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.fin@tweedekamer.nl

Vragen en opmerkingen over de door ouders ontvangen dossiers inzake de stopzetting van kinderopvangtoeslagen

Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

1. Wat is de precieze regelgeving omtrent het vrijgeven van stukken in dit soort gevallen?
2. Klopt het dat de regelgeving voor het geven van informatie aan en/over 'eersten' een stuk ruimer is dan aan 'derden'? Waarom was dat niet van toepassing op deze specifieke stukken? Kunt u dit toelichten?
3. Heeft een derde, onafhankelijke instantie, meegekeken of het weglakken conform de geldige regelgeving is gebeurd? Zo nee, waarom niet?
4. Bent u bereid om het lakken in deze casus (drie voorbeeldbrieven en een bijbehorend dossier) te laten toetsen door de AP? Zo nee, waarom niet?
5. Hoeveel dossiers zijn er nu gedeeld? Wanneer worden de andere dossiers gedeeld hoe ziet planning eruit? Krijgen alle ouders nu te horen waarom zij destijds als verdacht zijn aangemeld? Zo nee, waarom niet?
6. Vindt u, met de kennis van nu, dat de documenten foutloos zijn gelakt? Hoe komt het dat er in bepaalde dossiers toch gegevens van derden openbaar lijken te zijn, zoals paspoorten?
7. Kunt u een toelichting geven op het hoger beroep over het lakken in privacy gevoelige informatie zoals aangegeven in uw brief van 23 augustus 2019 (Kamernummer 31 066, nr. 518)? Heeft de Raad van State al een uitspraak gedaan in deze casus? Zo ja, kunt u deze met de Kamer delen? Zo nee, wanneer verwacht u van de uitspraak?

Vragen en opmerkingen van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie waren verrast door de vele zwarte pagina's in de dossiers van de ouders. De leden van de CDA-fractie hebben zelf inzage gehad in enkele van de door de ouders ontvangen dossiers en hebben met verbazing de mappen doorgelezen. Ze vinden het gebruik van het woord ophef in uw brief van 11 december 2019 en in een bericht van uw woordvoerder in deze context ongepast, omdat er een dieper liggend probleem onder ligt, dat in de brief niet onderkend lijkt te worden.

De CAF 11-zaak is de enige zaak die op dit moment wat meer is uitgezocht binnen alle zaken die spelen met het onterecht stopzetten en terugvorderen van toeslagen. In deze zaak is de kinderopvangtoeslag van honderden ouders niet stopgezet omdat de Belastingdienst dacht dat de ouders iets verkeerd gedaan hadden. De stopzetting vond plaats naar aanleiding van een verouderd GGD-signaal over het gastouderbureau en een aantal huisbezoeken bij gastouders die de ouders zelf niet kunnen verifiëren.

Er is dus bij de meeste ouders waarvan de kinderopvangtoeslag is stopgezet niet gehandeld naar aanleiding van een signaal dat betrekking heeft op de ouders zelf, maar van het bureau waar de gastouder waar zij opvang van afnamen bij was aangesloten. Dus als ouders hun dossier willen inzien om erachter te komen waarom hun kinderopvangtoeslag is stopgezet, hebben ze daarvoor documenten nodig die niet over henzelf gaan, maar over de gastouder waar ze een contract mee hadden of het bureau waarbij de gastouder was aangesloten. Zonder die informatie komen ouders nog steeds niet te weten waarom zij zijn stopgezet en dat was nu net de reden om het dossier op te vragen. Daarom waren al die zwartgelakte pagina's zo'n grote teleurstelling voor ouders, die al jarenlang in het duister tasten wat ze verkeerd gedaan hebben.

De leden van de CDA-fractie merken ook op dat zij in deze opvatting niet alleen staan. De rechtbank Rotterdam heeft in een uitspraak van 12 juli 2019¹ in een CAF-zaak expliciet het volgende bepaald:

De rechtbank:

- verklaart het beroep tegen bestreden besluit I gegrond en vernietigt dat besluit;
- verklaart het beroep tegen bestreden besluit II gegrond voor zover daarin aan eiseres geen bedrag is toegekend wegens het overschrijden van de redelijke termijn en voor de gemaakte kosten over de maand april 2016;
- bepaalt dat verweerder aan eiseres een schadevergoeding van € 1500,- toekent wegens het overschrijden van de redelijke termijn en als voorschot op de nog nader te bepalen

¹ <https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBROT:2019:5532&showbutton=true>

schade een bedrag van € 959,20 en bepaalt dat deze uitspraak in de plaats treedt van het vernietigde gedeelte van bestreden besluit II;

- bepaalt dat verweerder overeenkomstig de ter zitting gedane toezegging de invordering van de schuld over het jaar 2015 opschort en aan eiseres daadwerkelijk het nog te ontvangen bedrag aan kinderopvangtoeslag over 2016 uitkeert;

- bepaalt dat verweerder aan eiseres het volledige dossier over het onderzoek bij gastouderbureau [naam gastouderbureau] verstrekt;

- bepaalt dat verweerder aan eiseres het griffierecht van € 46,- vergoedt;

- veroordeelt verweerder in de proceskosten van eiseres tot een bedrag van € 1536,-.

De rechtbank heeft dus expliciet geoordeeld dat de Belastingdienst aan de ouder het volledige dossier over het onderzoek bij gastouderbureau moet verstrekken.

Het is dus heel duidelijk dat dit niet zwart gelakt wordt en daar zal de rechtbank van Rotterdam dus zeker op toezien. U heeft tegen dit deel van de uitspraak hoger beroep ingesteld bij de Raad van State (Kamerstuk 31066, 518) en u levert aan de ouder vooralsnog alleen het gelakte dossier. Net als bij veel CAF- en toeslagzaken stelt de Belastingdienst dus gewoon hoger beroep in tegen ouders die totaal aan de grond zitten en genoodzaakt worden om keer op keer tot aan de hoogste rechter tegen de overheid te procederen.

De leden van de CDA-fractie hebben daarom, mede naar aanleiding van de inzage in enkele van de aan de ouders toegezonden dossiers, de volgende vragen:

1. Hoe kunnen de ouders inzage krijgen in de reden van stopzetting van de kinderopvangtoeslag als zij het dossier van hun kinderopvanginstelling niet mogen zien?
2. Waarom zijn de volledige dossiers van de instellingen zwart gelakt? Kon er geen informatie over fraudesignalen gegeven worden?
3. Bent u bereid om de uitspraak van de rechtbank Rotterdam toe te passen op alle ouders en ze inzage geven in hun dossiers?
4. Waarom kunnen niet grote delen (de delen zonder persoonsgegevens) van het dossier van de kinderopvanginstelling onder de huidige regels gewoon aan de ouders gegeven worden? Kunt u heel precies aangeven welke wet- en regelgeving zich daartegen verzet?
5. Kunt u aangeven waarom, in enkele van aan de ouders toegezonden dossiers die de leden van de CDA-fractie hebben ingezien, een inhoudsopgave ontbreekt waarop staat welke documenten in de map zitten (inclusief volledig zwart gemaakte documenten).
6. Kunt u aangeven waarom overzichten ontbreken van de schuldpositie van de gedupeerden op enig moment in de tijd? Heeft de Belastingdienst überhaupt wel een overzicht van hoeveel toeslag- en belastingschuld ieder had en hoeveel boetes en verhogingen daar bovenop zijn gelegd?

De leden van de CDA-fractie nemen de gelegenheid te baat ook de volgende vragen te stellen:

7. Hoeveel ouders in de CAF 11-groep hebben een aanbod gehad tot schadevergoeding en op welke dag hebben zij het ontvangen? Wanneer ontvangen de overige ouders de brief?
8. Indien een ouder, die als fraudeur is aangemerkt en constant dwangbevelen krijgt, nu met de Belastingtelefoon belt, en er doorheen komt en iemand kan spraken, is er dan een methode om snel na te gaan of de fraudestempel onterecht is, kan het label fraudeur dan verwijderd worden en kan er een betalingsregeling tot stand komen?
9. Kunt u aangeven hoe u de aangenomen moties over meldingen misstanden en mediation worden uitgevoerd? Vooral die meldingen moeten snel gedaan kunnen worden, dus wanneer komt u met een voorstel (reglement, namen)?
10. Waar kunnen gewone burgers hun toeslagendossier, waar ze volgens de AVG gewoon recht hebben, opvragen? Waarom geeft de regering aan dat ouders twaalf weken moeten wachten op hun dossier, terwijl de AVG hiervoor een termijn stelt van vier weken?

Vragen en opmerkingen van de D66-fractie

1. Op welke wijze heeft de Belastingdienst gecommuniceerd met de ouders die hun dossier kregen? Wordt gecheckt of de wijze waarop de ouders deze dossiers nu ontvangen tegemoet komt aan de kern van hun vraag of dat een andere wijze beter aan hun zoektocht tegemoet komt? Op welke wijze doet u dit?
2. Deelt u de mening dat het verstandig is om een externe partij zoals de Autoriteit Persoonsgegevens en/of de Nationale ombudsman te laten valideren dat zaken die zijn weggelaten in het dossier met betrekking tot bijvoorbeeld de onderzoeken naar de kinderopvangorganisatie inderdaad niet mochten worden verstrekt conform de huidige wettelijke kaders en dus terecht zijn weggelakt?

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.fin@tweedekamer.nl

3. Kunt u ingaan op de berichtgeving dat er kopieën van paspoorten en persoonsgegevens van andere personen dan de desbetreffende ouders, zoals die van personeelsleden van kinderopvangcentra, in de dossiers van ouders zijn meegestuurd?
4. Heeft u, naar aanleiding van de brief die u op 23 augustus 2019 naar de Kamer stuurde, zicht op het oordeel van de Raad van State en of dit oordeel alsnog de ruimte en zekerheid geeft om het volledige dossier over het onderzoek bij een gastouderbureau aan vraagouders te verstrekken?
5. Hoeveel capaciteit wordt er op dit moment ingezet om te voldoen aan de inzageverzoeken? In hoeverre is deze capaciteit voldoende om de 150 inzageverzoeken binnen de streeftermijn van twaalf weken, en het liefst sneller, op te leveren? In hoeverre is deze capaciteit voldoende in het geval dat het aantal inzageverzoeken verder toeneemt? Bent u voornemens om deze capaciteit uit te breiden?

Vragen en opmerkingen van de GroenLinks-fractie

1. Hoe is de informatie die gelakt is in de dossiers juridisch gecheckt? Op basis van welke wetgeving is dat gebeurd? Is dat onafhankelijk gebeurd? Waren daar ook andere keuzes in te maken?
2. Is het mogelijk dat de Kamer zelf een dossier als voorbeeld kan inzien?
3. Krijgen de betrokken ouders ondanks de gelakte delen toch de informatie over de achtergrond voor het feit dat zij als potentiële fraudeurs werden gezien?
4. Is het voor de ouders mogelijk dat als zij een afspraak maken met de belastingdienst extra informatie en verduidelijking krijgen over de achtergrond van het feit dat zij als potentiële fraudeurs werden gezien?

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

1. Welke criteria worden binnen de Rijksoverheid c.q. de Belastingdienst gehanteerd voor het lakken van dossiers en in welke mate verschillen die met de richtlijnen die voor de Wet Openbaarheid van Bestuur worden gebruikt?
2. Waarom krijgen ouders in aan hen gezonden dossiers stukken van anderen te zien, te weten: naam, adres, geboortedatum, nationaliteiten enz.? Is dit naar uw oordeel AVG-proof?
3. Waarom wordt een klokkenluider van een kinderopvang met naam genoemd in één van de dossiers?
4. Waarom is het rapport over Tonga-onderzoek helemaal zwart gemaakt? Wetende dat het onderwerp van onderzoek – 't Voortvarend Scheepje – inmiddels failliet is?
5. Erkent u dat het vreemd is om een heel rapport te lakken, terwijl de naam van de eigenaresse meermaals gewoon ongelakt in de stukken te vinden is?
6. Is het de bedoeling om de aandacht af te leiden van de handelswijze van de dienst, of de conclusies van de dienst en het oog te richten op de klokkenluider en de eigenaresse?
7. Waarom is er nooit een strafrechtelijke procedure tegen de eigenaresse van het Voortvarend Scheepje gestart?
8. Is u bekend dat dezelfde eigenaresse na het faillissement van het Voortvarend Scheepje nieuwe kinderopvanginstellingen is gestart?
9. Vindt u het terecht dat ouders categoriaal gestraft zijn voor aantoonbare fraude van de eigenaresse?
10. Waarom is in de dossiers geen 'bevindingendocument' te vinden, waarop helder omschreven wordt per persoon waar iemand van wordt verdacht en welke acties zijn ondernomen?
11. Hoeveel dossiers zijn er nog onderweg naar de ouders?
12. Hoeveel manuren zitten in het uitzoeken van de dossiers en welk deel hiervan is ingehuurd?
13. Hoe verhouden de kosten van de tot nu toe samengestelde dossiers zich tot het totaal aan teruggevorderde toeslagen bij de ouders in kwestie?
14. Is conform de meldplicht datalekken melding gedaan van een datalek bij het versturen van de dossiers?
15. Kunt u de toegezegde overzichten over het aantal CAF zaken en over situaties buiten de CAF-casus (toegezegd 4 december) per ommegaande naar de Kamer sturen? Kunt u ook toelichten hoe de lijsten tot stand zijn gekomen en wanneer die ter beschikking zijn gesteld aan de Adviescommissie uitvoering Toeslagen (commissie Donner) en de ADR voor hun onderzoek?

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.fin@tweedekamer.nl

16. Welke kosten zijn gemoeid met de commissie Donner?
17. Wat zijn de totaal kosten van deze zaak geweest bij de Landsadvocaat?
18. Klopt het dat het hoger beroep tegen de Rotterdamse zaak – waarin vooral het openbaar maken van het dossier van aangevochten wordt? Kunt u dat per ommegaande intrekken?
19. Hoe lang is er met dubbele nationaliteit gewerkt als aandachtspunt? Wanneer is dat gestopt?

Vragen en opmerkingen van de PvdA-fractie

1. Hoeveel dossiers zijn er opgestuurd, klopt het dat dit er negentien zijn?
2. Klopt het dat de dossiers per aangetekende post zijn verstuurd? Waarom is voor deze wijze gekozen? Waarom zijn de dossiers niet in persoon overhandigd?
3. Wat was de inhoud van het pakket dat werd opgestuurd? Zaten er naast het dossier en de begeleidende brief die u op 11 december jl. naar de Kamer heeft verstuurd nog andere documenten in het pakket, zoals een leeswijzer?
4. Door wie is de beoordeling gedaan welke gedeelten weggelakt werden? Is dit vervolgens gecontroleerd door een ander?
5. Klopt het dat in de dossiers gegevens van andere personen en van organisaties stonden terwijl dat nou juist het doel van de weglakoperatie was?
6. In wiens belang is ervoor gekozen zoveel weg te lakken? Is dit gedaan om de Belastingdienst te beschermen? Is er voldoende gekeken naar het belang van de ouders bij die beoordeling?
7. Kunnen ouders op basis van de hun toegezonden dossiers eindelijk inzien waarom zij als fraudeur zijn aangemerkt, en volgen welke stappen er in dat proces zijn genomen?
8. Klopt het dat uzelf de dossiers niet hebt beoordeeld en niet gecheckt of er niet minder gelakt had kunnen worden? Zo ja, waarom heeft u hiervoor gekozen?
9. Bent u het ermee eens dat het geen behoefte hebben aan het niet persoonlijk inzien van de slechts 19 dossiers niet het beeld geeft dat u erbovenop zit en de ernst van situatie inziet?
10. Heeft u het gevoel alles op alles gezet te hebben om de ouders te helpen bij hun zoektocht naar de waarheid?
11. Snapt u dat dit geheel niet bijdraagt aan het vertrouwen van de ouders in de Belastingdienst en van mensen in de overheid in het algemeen?

Vragen en opmerkingen van de PvdD-fractie

1. Welk privacybelangen zijn gediend met het weglakken van de pagina's? Die van de getroffen slachtoffers, die van de belastingdienst, die van u, of die van anderen?
2. Kunt u aangeven op basis van welke wet- en regelgeving de privacyoverwegingen zijn gemaakt?
3. Sommige categorieën van weggelakte informatie zou wel inzichtelijk gemaakt kunnen worden gemaakt, bijvoorbeeld die waar het de eigen gegevens betreft? Is dat mogelijk?
4. Zijn de pagina's ongelakt vertrouwelijk in te zien door slachtoffers of door Kamerleden?
5. Realiseert u zich dat dergelijk zwartgelakte pagina's eerder in het nadeel dan in het voordeel werken om het vertrouwen in u terug te krijgen?
6. Hebben de verantwoordelijke ambtenaren in overweging genomen dat het toesturen van dossiers waarvan grote delen zwartgelakt zijn, zou kunnen worden opgevat als een treiterij? Kunt u garanderen dat het opsturen van zwartgelakte dossiers niet met de intentie is gedaan om te treiteren?

Vragen en opmerkingen van de SGP-fractie

1. In uw brief wordt gesteld dat er 'begrijpelijk ophef' is ontstaan over de informatie die gelakt is in de opgevraagde dossiers. Is er alles aan gedaan om deze 'begrijpelijke ophef' te voorkomen? Wat had volgens u beter gekund?
2. In dossiers is, terecht, informatie over anderen dan de betrokken ouder(s) gelakt. Toch bereiken ons signalen dat dit niet altijd op de juiste wijze is gebeurd. Dat bijvoorbeeld wel een BSN-nummer is weggelakt, maar de naam die precies daarvoor genoemd is, niet is weggelakt. Kunt u hier een verklaring voor geven?
3. Klopt het dat in dossiers privacygevoelige staat van andere ouders, dan de ouders waarvoor een dossier bedoeld is? Wat heeft dit voor gevolgen voor de privacy van betrokkenen?

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.fin@tweedekamer.nl

4. Klopt het dat u de gelakte dossiers vooraf niet ingezien heeft? Zo ja, zou het, het gezien ernst van de zaak, niet beter zijn geweest als u vooraf de gelakte dossiers gezien zou hebben?
5. Klopt het dat niet te zien is wat het onderwerp is van volledig gelakte documenten? Zo ja, waarom is geen toelichting gegeven als stukken volledig gelakt zijn?
6. Klopt het dat er geen duidelijk overzicht bij de dossiers zit, waaruit volgt welke stukken er in het dossier zitten en hoe het dossier is opgebouwd? Zo ja, waarom is een dergelijk overzicht niet toegevoegd?
7. In uw brief staat dat er een maand hard gewerkt is om de dossiers voor negentien burgers samenstellen. Gezien de veelheid aan informatie kost dat begrijpelijk veel tijd. Inmiddels zijn echter al 150 verzoeken om dossierinzage ontvangen. Hoe wordt gewaarborgd dat dossiers binnen twaalf weken opgeleverd worden? Wordt hier extra capaciteit voor vrijgemaakt?
8. Documenten die zien op de controle van de kinderopvangorganisatie zijn niet opgeleverd, terwijl een rapport over een belastingcontrole bij een kinderopvanginstelling wel is opgeleverd (volledig gelakt). Wat is de verklaring voor deze verschillende handelingen?
9. Het doel van de inzage in de persoonlijke dossiers is dat ouders kunnen zien op basis waarvan zij zijn beschuldigd van fraude en op basis waarvan de toeslagen zijn stopgezet. Bent u van mening dat ouders uit de toegestuurde dossiers hierover voldoende informatie kunnen halen?
10. Sommige dossiers zijn gelinkt aan een bepaalde CAF-zaak. Uit de brief aan de ouders wordt gemeld dat indien dit het geval is, en als er een evaluatie van deze specifieke CAF-zaak voorhanden is, deze evaluatie ook onderdeel is het van het dossier. In het debat van 4 december jl. stelde u dat deze rapporten geen formele evaluatierapporten zijn, en dat het nauwelijks evaluatierapporten genoemd kunnen worden. Waarom maken ze wel deel uit van een formeel dossier?
11. Klopt het dat er in de dossiers ook inspectierapporten van kinderopvanginstellingen zijn opgenomen? Zo ja, hoe strookt dat met de opmerking in de brief dat documenten die zien op de controle van de kinderopvangorganisatie niet zijn opgeleverd?